

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΓ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 7 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1903

ΑΡΙΘ. 6

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἑξῶ τερικῷ φράγκῳ χρυσῷ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοδύκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν.

Ἐπίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ κύρος τῶν ἀγγλικῶν χειροτονιῶν ἐξ ἐπόψεως ὀρθοδόξου
ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Χρ. Ἀνδρούτσου — Στέφ. Κλήμεντος
τοῦ Ἀλεξανδρέως πρὸς τὴν ἐλληνικὴν φιλοσοφίαν ὑπὸ Θεοδ.
Εὐστρατιάδου — Ἀναγραφὴ ὕμνων καὶ ἐγκωμίων εἰς τὴν ἁγίαν
Εὐφημίαν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου Π. Γ. Λαυριώτου, μοναχοῦ — Ἐκ-
κλησιαστ. ἔγγραφα — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις.

ΤΟ ΚΥΡΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΛΙΚΩΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΩΝ ΕΞ ΕΠΟΨΕΩΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ*

Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐξουσίαν, ἣν χορηγεῖ τὸ
χάρισμα τῆς ιερωσύνης, τὸ κήρυγμα τοῦ θείου
λόγου καὶ ἡ οἰκονομία τῶν μυστηρίων συνυπο-
νοουμένης καὶ τῆς δυνάμεως τῶν κλειδῶν, ἥτοι
τῆς ἐξουσίας τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν τὰς ἀμαρ-
τίας, ἣν οἱ νεώτεροι ὑπάγουσιν εἰς τὸ ἕτερον τῶν
ιερατικῶν καθηκόντων (ὅρ. ἡμετερ. Συμβ. 68),
ὁμολογοῦνται ὁμοφώνως ὡς ἀποκλειστικὰ ἔργα
τῶν νομίμως κληθέντων καὶ κατασταθέντων λει-
τουργῶν τοῦ Κυρίου (πρὸβλ. ἄρθρ. Ἀγγλ. 23).
Ἐκ τούτων τὸ μὲν κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, ὡς
ἀπαραίτητον τοῦ κλήρου καθῆκον ὑπολαμβάνο-
μενον, ἀκούεται τοσοῦτον συνεχῶς ἐν Ἀγγλίᾳ,
ὡς ἐν γένει ἐν τῷ ὅλῳ προτεσταντισμῷ, ὥστε οἱ
πολλοὶ τῶν Ἀγγλῶν ὑπολαμβάνουσι τοὺς κλη-
ρικούς μόνον ὡς κήρυκας καὶ ὑπηρέτας τοῦ
θείου λόγου, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς ιερουργοὺς ἢ λει-
τουργοὺς. Ἀλλ' ἂν καὶ τὸ θεῖον κήρυγμα ἀσκει-
ται οὕτως ἐπιμελῶς ἐν Ἀγγλίᾳ, οὐδὲν ἥττον τι-
νες τῶν παπικῶν θεολόγων, ἀπὸ τῆς φύσεως τοῦ

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 42—46.

ἐν Ἀγγλίᾳ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου ὀρμώ-
μενοι, προσέβαλον τὴν ιερωσύνην τῶν Ἀγγλῶν.
Ὁ ἀποκεκαλυμμένος λόγος τοῦ Θεοῦ, λέγουσι,
μεταδίδεται ἀνόθευτος καὶ ἀσινῆς διὰ τοῦ ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ διηνεκῶς παραμένοντος ἁγίου Πνεύ-
ματος, τοῦ ὁδηγοῦντος εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν,
οὗτινος φορεῖς εἶνε, κατὰ μὲν τοὺς ὑπεραλπίους
ὁ πάπας, κατὰ δὲ τοὺς ὀρθοδόξους τὸ σύνολον
τῶν ἐπισκόπων, τὸ τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν
ἐκπροσωποῦν. Ἀλλὰ μὴν ἡ τῆς Ἀγγλίας Ἐκ-
κλησία θεωρεῖται ἐν τοῖς 39 ἄρθροις ἀνώτατον
κριτὴν καὶ ἐρμηνέα τῆς χριστιανικῆς γνώσεως
τὴν Γραφήν, ἀποδέχεται δὲ ὡς ὑποκειμένας εἰς
πλάνην καὶ αὐτὰς τὰς οἰκουμενικὰς Συνόδους
(ἄρθρ. 21—πρὸβλ. καὶ 19 καὶ 20).

Εἶνε λοιπὸν φανερόν, ἐπάγουσιν, ὅτι, τοιαῦ-
τα θεσπίζουσα αὕτη, ἀφαιρεῖται τὸ ἐπισκοπικὸν
ἀξίωμα ἐν τῶν οὐσιωδῶν αὐτοῦ συστατικῶν τὴν
ἀλάθητον φυλακὴν ἅμα καὶ μετάδοσιν τῆς πα-
ρακαταθήκης τῆς πίστεως, οὕτω δὲ ἀποφαίνουσα
αὕτη τὸ ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα οὐχὶ γνήσιον κλη-
ρονόμον τοῦ ἀποστολικοῦ προσβάλλει ἅμα μὲν τὴν
θείαν τοῦ κηρύγματος φύσιν, ἅμα δὲ τὸ κύρος
τῆς ιερωσύνης. Εἰς ταῦτα συνεπινεύων καὶ ὁ
ἡμέτερος Δαμαλάς παρατηρεῖ ὅτι ἡ Ἐκκλησία
τῆς Ἀγγλίας δυοῖν θάτερον ὀφείλει νὰ ἐκλέξη
ἢ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς ἀποφάνσεις τῆς καθόλου
Ἐκκλησίας, ἀποδεχομένη τὰς ἐν τοῖς 39 ἄρθροις
δόξας καὶ γνώμας, ἢ νὰ ἀποδεχθῇ ὅτι ἡ ἐν αὐτῇ
ἐπισκοπικὴ διαδοχὴ εἶνε μάταιόν τι καὶ κενόν,
ἀφ' οὗ οἱ ἐπίσκοποι διδάσκουσι τὰς ἰδίας αὐτῶν

δόξας οὐχὶ δὲ τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τοιαῦτα (Περὶ τῆς σχέσεως τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ὀρθόδοξον· σελ. 67 κ. ἐ. πρὸβλ. καὶ Hardan σελ. 304 κ. ἐξ.). Ἀλλ' ἡ ἀξίωσις αὐτῇ δὲν φαίνεται ὀρθὴ καὶ ἀποδεκτὴ. Βεβαίως, ὅπως πορισθῇ τις πεποίθησις ἀσφαλῆς ὅτι κατέχει ἀνόθευτον καὶ ἀγνὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου, ἀνάγκη νὰ ἀποδεχθῇ τὴν ὀρθόδοξον διδασκαλίαν, ὅτι αὐθεντικὸς κριτὴς καὶ φρουρὸς τῆς χριστιανικῆς γνώσεως εἶνε ἡ ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἐπισκόπων ἐκπροσωπούμενη ἀλάθητος Ἐκκλησία, τὰ δὲ θεσπίσματα τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων τῶν ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ Θεοῦ φωταγωγομένων οὐδεμιᾶς παρ' οὐδενὸς ἀμφισβητήσεως εἶνε δεκτικά. Ἀλλως δὲ, εἰς τὴν ὀρθὴν ταύτην περὶ Ἐκκλησίας δόξαν προσήγγισαν ἱκανῶς οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ, διδάξαντες καὶ πάσαι καὶ νῦν ἀνεπιστήμως ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἐν τοῖς οὐσιώδεσι δὲν δύναται νὰ πλανηθῇ (Hardan σελ. 307), ἡ καὶ ἀπολύτως ὁμολογήσαντες τὸ ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας καθόλου καὶ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων. Εἰς τὰς ἀναρίθμους δὲ περὶ τούτου μαρτυρίας τὰς ὑπὸ Πάλμερ συλλεγεῖσας προσβλέπων τις εἶνε δυνατόν νὰ συμβιβάσῃ πρὸς αὐτὰς τὴν ἐν τοῖς 39 ἄρθροις περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίαν ἐρμηνεύων τὸ 21 ἄρθρον ὡς καὶ τὸ 19 κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν μαρτυριῶν τούτων¹. Ἀλλ' ἐάν τις φρονῇ ἡμαρτημένως, ὡς οἱ Ἀγγλοὶ κατὰ τὰ 39 ἄρθρα, ὅτι τὰ ὑπ' αὐτοῦ πιστευόμενα εἶνε ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οἷος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τούτου προβάλλεται οὐχὶ τὴν αὐθεντίαν τῆς ἀλαθήτου Ἐκκλησίας ἀλλὰ μόνον τὴν Γραφὴν, διὰ τῆς ἡμαρτημένης ταύτης δόξης οὐδαμῶς προσβάλλει οὔτε τὴν θείαν τοῦ κηρύγματος φύσιν αὐτὴν, οὔτε τὸν ἀποστολικὸν χαρακτῆρα τῆς ἱεραρχίας. Τόσον μόνον δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ μὲν μὴ ἀποδεχόμενος τὸ ἀλάθητον τῆς Ἐκκλησίας δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀπόλυτον βεβαιότητα περὶ τῆς ταυτότητος τῆς πίστεως αὐτοῦ πρὸς τὸν θεῖον λόγον, εὐχερῶς δὲ δύναται τις νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ἀνωτάτην καὶ ἀνέλεγκτον αὐτοῦ ἀρχὴν, ἐφ' ἧς ἐρείδεται. Ἐφ' ὅσον ὅμως δοξάζῃ ἡ κηρύττει ὅτι τὰ ὑπ' αὐτοῦ πρεσβεύόμενα ἢ διδασκόμενα δόγματα εἶνε ἡ ἀλάθητος διδασκαλία τοῦ Κυρίου, οὐδαμῶς ἐπιδε-

σμεύει πρὸς ἀσφαλῆς μετάδοσιν καὶ ἀνεπιστάτους ὁργάνου, μόνον τὴν ἰδίαν αὐτοῦ πεποίθησιν περὶ τῆς γνησιότητος ὧν πιστεύει ἐξασθενίζει, οὐδαμῶς ὅμως ἀλλοιοῖ καὶ τὴν αὐθεντίαν τοῦ κηρύγματος αὐτοῦ ἢ τὴν ἀποστολικὴν διαδοχὴν².

Ἐν δὲ τῇ οἰκονομίᾳ τῶν μυστηρίων, τῷ ἐτέρῳ ἔργῳ τοῦ κλήρου, ἡ ἄφεςις τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῇ ἐξομολογήσει καὶ κυρίως ἡ ἱερουργία τῆς θείας κοινωνίας χρήζουσι ἰδίας ἐρεύνης. Ἡ πρώτη ἀναφέρεται ἐν τῇ χειροτονίᾳ ὡς εἰδικὸν τοῦ ἱερέως καθῆκον μνημονευομένων τῶν περὶ τούτων λόγων τοῦ Κυρίου «Ἄν τινων ἀφῆτε . . . » ἐν δὲ τῷ Εὐχολογίῳ φέρεται καὶ εἰδικὴ τῆς ἀφέσεως εὐχὴ ἔχουσα ἐπὶ λέξει ὧδε «ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ καταλιπὼν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τὴν δύναμιν τοῦ ἀπολύσαι πάντας τοὺς ἁμαρτωλοὺς τοὺς ἀληθῶς μετανοοῦντας καὶ πιστεύοντας αὐτῷ συγχωρήσαί σοι τὰ παραπτώματά σου κατὰ τὸ μέγα αὐτοῦ ἔλεος. Καὶ διὰ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ τῆς δοθείσης ἐμοὶ I absolve thee from all thy sins), σὲ ἀπολύω πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν σου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος. Ἀμήν» (Common. Prayer 218). Ἀλλ' ἂν καὶ ἐν τῇ εὐχῇ ταύτῃ ἡ τῶν ἁμαρτιῶν ἄφεςις χορηγεῖται ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὡς δικαστοῦ περιβεβλημένου τὴν ἐξουσίαν ταύτην παρὰ τοῦ Κυρίου, καὶ συγχωροῦντος καθ' ὃν παρ' Ὁρθοδόξοις καὶ Λατίνοις τρόπον, οὐχὶ δὲ ἐν ὀνόματι τῆς κοινότητος, θεωρητικῶς ὅμως καὶ πρακτικῶς οὐδὲν εὐρίσκομεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγγλίας συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας ταύτης τῆς ἀποφανούσης τὸν συγχωροῦντα ἱερέα ὄργανον τοῦ Θεοῦ ἐνεργοῦν ἀφ' ἑαυτοῦ δι' ἧς ἔλαβεν ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἐξουσίας, οὐχὶ δὲ ἐν ὀνόματι τῆς κοινότητος ὡς ἐκδέχονται πάντες οἱ Διαμαρτυρόμενοι. Πρακτικῶς μὲν οἱ Ἀγγλοὶ οὐδαμῶς ἐν γένει συναισθάνονται τὴν ἀνάγκην τῆς ἐξομολογήσεως, οἱ δὲ ὑποπίπτοντες εἰς θανάσιμα ἁμαρτήματα προτρέπονται ἀδιακρίτως δι' ἐνδομύχου ἐξετάσεως καὶ αὐτοκατακρίσεως καὶ ἰδίου ἐλέγχου νὰ διαλλαγῶσι πρὸς τὸν Θεόν· μόνον δὲ ὁ μὴ δυνάμενος «νὰ καθησυχάσῃ τὴν συνείδησιν αὐτοῦ, ἀλλ' ἔχων ἀνάγκην καὶ ἄλλης παρηγορίας καὶ συμβουλῆς» καλεῖται νὰ προσέλθῃ εἰς ἐξομολόγησιν παρὰ τῷ ἱερεῖ (Palmer 142 πρὸβλ. καὶ 80). Θεωρητικῶς δὲ οὐδὲν εὐρίσκομεν ὑπὲρ τῆς μυστηριακῆς ἐξο-

1. Pusey σελ. 33, καθ' ὃν τὸ 19 ἄρθρον δὲν ἀναφέρεται εἰς τὰ εἰδικὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας ἢ τὰς παρούσας πλάνας.

2. πρὸβλ. καὶ Hardan σελ. 31.

μολογήσεως δίδαγμα· διότι τὰ μὲν ἄρθρα ὁμιλοῦσι γενικῶς ὅτι οἱ μετὰ τὸ βάπτισμα ἁμαρτάνοντες θανασίμως «δύνανται διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ νὰ ἀναστῶσι καὶ πάλιν» (16 ἄρθρ.), αὐτὸν δὲ κανόνα ἢ τὸ ἔθος τὸ ἐπιβάλλον τὴν ἐξομολόγησιν πρὸ τῆς κοινωνίας εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως κατήργησεν ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀγγλίας» (Palmer 142). οἱ δὲ Ἀγγλοὶ θεολόγοι ἐξαίρουσιν ὁμοφώνως μὲν ἐν γένει τὴν μετάνοιαν ὡς ἀναγκαῖον μέσον διαλλαγῆς πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ τὸ βάπτισμα καὶ ὡς ἰσχυρὸν ὄργανον θρησκευτικῆς οἰκοδομήσεως, ὅπως ἐν γένει καὶ οἱ Διαμαρτυρόμενοι, ἀλλὰ περὶ τῆς κατ' ἰδίαν ἐξαγορεύσεως παρὰ τῷ ἱερεὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὡς τοῦ ἐτέρου οὐσιώδους συστατικοῦ τῆς μετανοίας καὶ τῆς **πηγῆς** τῆς ἐξουσίας τοῦ λύειν καὶ δεσμεῖν ποικίλα καὶ ἐναντία ἀποφαίνονται. Ἰκανοὶ λ. χ. ἐπίσκοποι, παρὰ τῷ Palmer μνημονευόμενοι, ἀνομολογοῦσιν οὕτως ἢ ἄλλως ὅτι οἱ συγχωρητικοὶ λόγοι τοῦ ἱερέως ἐκφώνονται «κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν παρὰ τοῦ Χριστοῦ ἐξουσίαν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ», ἀλλ' ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ τῆς καθολικῆς θρησκείας τῷ ὀρισμένῳ διὰ τὰ μέλη τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας φέρονται τάδε· «**τὸ ἀπολύειν κυρίως εἶπεν ὁ Θεὸς καὶ συγχωρεῖν ὁ Θεὸς μόνον συγχωρεῖ· ἀπολύειν σημαίνει λύειν τοὺς δεσμοὺς, οὓς ἡ ἁμαρτία ἔθηκεν ἐπὶ τῆς ψυχῆς καὶ μετακινεῖν τὸν μοχλὸν εἰς ὑποδοχὴν τῆς χάριτος.**»

Ὁ Κύριος ἡμῶν ἀναστήσας τὸν Λάζαρον ἐκ τοῦ θανάτου ἐξεφώνησε τὰς λέξεις «λύσατε αὐτὸν καὶ ἄφετε ὑπάγειν» (Ἰωάν. 11, 44) **Οὕτω καὶ ὁ Θεὸς συγχωρῶν τῷ μετανοοῦντι ἐπιτάσσει τὸν ἱερέα ἐν τῇ ἀφέσει ὅπως λύσῃ αὐτὸν καὶ ἀφῇ αὐτὸν ὑπάγειν.**» Ὅπως ὅμως ποτ' ἂν ἦ, ἡ ἐξουσία τῆς τῶν ἁμαρτιῶν ἀφέσεως, ἡ ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ἱερέως χορογουμένη, καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐχολογίου κυρουμένη, καίπερ μὴ προσδιορισθεῖσα ἐπισήμως, ἐφ' ὅσον οὐδὲν κατ' αὐτῆς αὐθεντικῶς ἐθεσπίσθη, δὲν δύναται νὰ διαμφισβητηθῇ κατ' ἀρχὴν, χρήζει δὲ μόνον σαφοῦς καὶ ἐπισήμου διατυπώσεως, ὅπως ἄλλως καὶ ἐν γένει ἡ διδασκαλία τῆς Ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας, ἔνεκα τῆς ἀοριστίας αὐτῆς ἐν πλείστοις οὐσιώδεσι τῆς πίστεως ἁρθοῖς (Palmer 76).

(ἔπεται συνέχεια)

Χρῆστος Ἀνδροῦτσος

ΣΧΕΣΙΣ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ*

Ἄλλ' ὁ Κλήμης λέγει μὲν «ὅτι αἱ τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων ἐπίνοιαι κατ' ἐπίνοιαν γίνονται», ἀλλ' εἰς τὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν διάδοσιν τοῦ θεοῦ θελήματος εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς διατείνεται ὅτι συλλαμβάνονται «καὶ οἱ ἐν μέρει θεοὶ λειτουργοὶ» (VI 389). Ὁρισμένως δὲ λέγει ὅτι «ὁ Λόγος δίδωσι τοῖς Ἑλλησι τὴν φιλοσοφίαν διὰ τῶν ὑποδεεστέρων ἀγγέλων», (VII 402) καὶ ἀλλաχοῦ ὅτι «ἡ θεὸθεν διατείνουσα εἰς τοὺς ἀνθρώπους φιλοσοφία γνώριμος καθίσταται συμπαράκα-
λούντων τῶν ἀγγέλων» (VI 393). Ἠὼς δὲ ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς νοεῖ τοὺς ἀγγέλους καθόλου, καὶ τοὺς ὑποδεεστέρους ἀγγέλους ἰδίᾳ, δι' ὧν πα-
ρέχεται ὑπὸ τοῦ Λόγου τοῖς Ἑλλησιν ἡ φιλοσοφία;

Ἀγγέλους, κατ' αὐτὸν, εἶνε ὁ θεὸς Λόγος (Παιδ. 321) ὡς Θεοῦ διάκονος (Παιδ. 557) καὶ αἱ ἀπ' αὐτοῦ προΐδουσαι δυνάμεις, αἱ ὅποιαι διὰ πάντων διήκουσαι, τὰ πάντα ἐπορεύονται καὶ διευθύνονται, κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ Λόγου (VI 408), ἀποτελοῦσιν, οὕτως εἶπεν, τὸν νοητὸν κόσμον (V 137). Καλοῦνται δὲ οὗτοι γραφικῶς ὀφθαλμοὶ Κυρίου (V 61) καὶ Χερουβεὶμ¹ ἢ δοξολόγα πνεύματα ἐν ἀκαταπαύστῳ θεωρίᾳ (V 63). Ἐτι δὲ ἀρχάγγελοι, (VI 280) πρωτόκτιστοι, (V 61) καὶ πρωτογόνοι ἀγγέλων ἄρχοντες τὴν μεγίστην δύναμιν ἔχοντες (V XI 369).

Πλὴν τούτων, ὄντων ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν καὶ ἐφεστῶτων τοῖς ἐπὶ τὰ πλανήταις τοῖς ἐπιτελοῦσι τὴν περίγειον οἰκονομίαν, (VI 382), ὁ Κλήμης παραδέχεται καὶ πληθὺν ἄλλων ἀγγέλων ἐφεστῶτων τοῖς ἀνθρώποις (V 136), λογιζομένων ἀπείρων, ὅσοι ἡμεῖς τὸν ἀριθμὸν (VII 488). Ἐκ τῆς τελείας δὲ ταύτης ἀντιστοιχίας τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πρωτοκτίστων πρὸς τοὺς πλανήτας καὶ τῶν ἀγγέλων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, δύναται τις εὐλόγως νὰ συμπεράνῃ ὅτι ὁ Κλήμης θεωρεῖ τοὺς ἀγγέλους πρωτοποροῦσιν τῆς ἐν τῷ σύμπαντι καθόλου καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκφαινομένης λογικῆς δυνάμεως.

Εἰς τὴν ὑπόθεσιν δὲ ταύτην ἐνισχύουσιν ἡμᾶς καὶ τὰ ἐπόμενα· ὁ Κλήμης λέγει 1) ὅτι ἡ Πρόνοια, εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος κινεῖσθαι ἄρχεται, ἀλλ' ἐγκατεσπάρη ταῖς οὐταῖς σὺν καὶ τῇ τῶν οὐσιῶν γενέσει

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 12—15.

1. ὁ Κλήμης περὶ τῶν ἐν τῇ σκηνῇ ἱδρυμένων Χερουβεὶμ λέγει: «Σύμβολον ἐστὶ λογικῆς τὸ πρόσωπον ψυχῆς· πτέρυγες δὲ λειτουργίαι καὶ ἐνέργειαι αἱ μετάρσιαι δεξιῶν τε καὶ λαίων ἅμα δυνάμεων». (V 64).

πρὸς τοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ» IV XII 1296), ἐν ᾧ ὁμολογεῖται ὁ φυσικὸς σύνδεσμος τῆς λογικῆς δυνάμεως (Προνοίας) μετὰ τῆς οὐσίας· καὶ 2) ὅτι ἡ λέξις εὐδαίμων παράγεται ἀπὸ τοῦ εὖ τὸν δαίμονα ἔχειν». Ὁ δὲ Πλάτων, κατὰ Κλήμεντα, δαίμονα ὀνομάζει «τὸ τῆς ψυχῆς ἡγεμονικόν». (II 1030). Ἀλλ' ἐν τῷ χωρίῳ τῆς «Πολιτείας» τοῦ Πλάτωνος «ἐπειδὴ πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ἡρῆσθαι, ὥσπερ ἔλαχον καὶ ἐν τάξει προεῖναι πρὸς τὴν διάχρισιν. Ἐκείνην δὲ ἐκάττω ὃν εἴλετο δαίμονα, τοῦτον φύλακα συμπέμπειν τῷ βίῳ καὶ ἀναπληρωτὴν τῶν αἰρεθέντων» (Πολιτ. X 620 θ) — ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς εὕρισκει τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς «εἰς ἡμᾶς δι' ἁγγέλων τῶν ἐφεστώτων ἡκούτης ἐπισκοπῆς». (V 136). Ἀλλ' ἂν ὄντως δαίμων καλεῖται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος τὸ ἡγεμονικόν τῆς ψυχῆς, ὁ Κλήμης ὑποδεικνύς ἤδη ὅτι ἐν τῷ μνημονευθέντι πλατωνικῷ χωρίῳ διὰ τοῦ δαίμονος σημαίνεται «ἡ εἰς ἡμᾶς δι' ἁγγέλων τῶν ἐφεστώτων ἡκούσα ἐπισκοπὴ», δηλὸς καθίσταται ὅτι τὴν περὶ ἁγγέλων τῶν ἐφεστώτων ἔννοιαν ταυτίζει μετὰ τοῦ δαίμονος τοῦ ὑπ' ἐκάστης τῶν ψυχῶν ἐκλεγομένου καὶ χρησιμεύοντος φύλακος ἅμα καὶ ἀποπληρωτοῦ τοῦ ἐξ ἀνάγκης, οὕτως εἰπεῖν, ὡς ὑπὸ τῆς προτέρας καταστάσεως τῆς ψυχῆς ὀριζομένου, αἰρεθέντος βίου τοῦτέστι μετὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ τῆς ψυχῆς, κατὰ τὴν σημασίαν, ἣν ἀποδίδωσιν ὁ Πλάτων εἰς τὴν λέξιν δαίμονα, κατὰ Κλήμεντα.

Ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς λέγει ὅτι «ἄμφω τὰς διακονίας (ὕπηρετικὴν καὶ βελτιωτικὴν) ἁγγελοὶ ὑπηρετοῦνται τῷ Θεῷ κατὰ τὴν τῶν περιγείων οἰκονομίαν» (VII 405). Ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν «οἱ τὴν περίγειον διοίκησιν ἐπιτελοῦντες εἶνε οἱ πλανῆται» (VI 369). «Τὰ στοιχεῖα καὶ τὰ ἄστρα τοῦτέστιν αἱ δυνάμεις αἱ διοικητικαὶ προτετάγησαν ἐκτελεῖν τὰ εἰς οἰκονομίαν ἐπιτήδεια (VI 380). Ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη εἶνε συνεργοὶ τῆς φύσεως (V 64) καὶ ὄργανα τοῦ χρόνου (Προτρ. 164). Ἀλλαχοῦ δὲ πάλιν νομίζει «συνεργοῦντας εἰς τὴν γένεσιν τῶν τῆδε τοὺς ἐφεστώτας τοῖς πλανήταις, κατὰ τὴν θείαν Πρόνοιαν (V 64). Ἀρα οἱ ἁγγελοὶ καὶ ἡ λογικὴ τῶν φυσικῶν σωμάτων ἐνέργεια, ἡ ὁποία εἶνε ἀποτέλεσμα τῆς δι' αὐτῶν ἐπιεκρυμμένως ἐνεργούσης θείας δυνάμεως (VI 880) τυγχάνουσι τὸ αὐτό. Πλὴν τούτου, ὁ Κλήμης τὸν ἐν σαρκὶ ἐπιφανέντα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀποκαλεῖ ὁρατὸν ἁγγελον (VI 393) καὶ θεωρεῖ προσεχέστερον ἡμῖν διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως γενόμενον (V 65).

τοὺς δὲ διαπρεπεῖς τὰς φύσεις ἢ τοὺς ἡγεμονικοὺς ἢ παιδευτικοὺς, «οἱ δὲ ὧν ἡ ἐνέργεια τῆς θείας Προνοίας ἀριδῆλως δεικνύται, ὁπηνίκα ἂν ἡ διὰ παιδείας ἢ δι' ἀρχῆς τινὸς ἢ διοικήσεως εὖ ποιεῖν ἐθέλῃ τοὺς ἀνθρώπους ὁ Θεός» (VI 388), ὀνομάζει που προσεχέως ἁγγελους (VII II 416). Ἀποῦ λοιπὸν οἱ ἁγγελοὶ ταυτίζονται μετὰ τῶν λογικῶν οὐσιῶν, εἴτε καθ' ἑαυτὰς θεωρουμένων ὡς προσωπικῶν ὑποστάσεων, εἴτε καὶ μετὰ φυσικῶν σωμάτων συνδεδεμένων (ὡς εἶνε ὁ Χριστὸς, οἱ πλανῆται καὶ οἱ διαπρεπεῖς τὰς φύσεις ἄνδρες), ἔπεται ὅτι, ὁ Κλήμης, λέγων περὶ τῆς φιλοσοφίας ὅτι «γνώριμος καθίσταται συμπαρακαλούντων τῶν ἁγγέλων», καὶ ὅτι ὁ Λόγος δίδωσιν αὐτὴν διὰ τῶν ὑποδεεστέρων ἁγγέλων, ἐννοεῖ τὴν διὰ τῆς φύσεως ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας², τὴν ὑπὸ τῶν δοκιμωτάτων ἐλλήνων ζήτησιν καὶ εὑρεσιν αὐτῆς διὰ τῆς θεωρίας τῆς ἐν τῇ φύσει ἀποκαλυπτομένης δυνάμεως τοῦ θείου Λόγου, ἥτοι τῶν ταύτῃ ἐφεστώτων ἁγγέλων, καὶ τὴν ἀνακοίνωσιν ταύτης θεοθεν διατεινούσης διὰ τῶν φιλοσόφων εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διότι, κατὰ Κλήμεντα, «τῇ καθολικῇ τοῦ Θεοῦ Προνοίᾳ διὰ τῶν προτεχέστερον κινουμένων καθ' ὑπόθεσιν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους διαδίδεται ἡ δραστικὴ ἐνέργεια» (VI 380).

Οἱ ἐνταῦθα λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Κλήμεντος λεγόμενοι ὑποδεέστεροι ἁγγελοὶ τυγχάνουσιν οἱ φιλόσοφοι, οἵτινες, πάντα τὰ ἐμποδῶν καταλιμπάνοντες καὶ τὴν περισπῶσαν αὐτοὺς ὕλην ὑπερορῶντες, ἀναμολύουσιν, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τῆς λογικῆς αὐτῶν δυνάμεως τὸν οὐρανόν, «τὸν αἰετὰ κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ ὡταύτως κινούμενον» (V 64) καὶ διαβλέποντες ἐν τῇ ἁρμονίᾳ αὐτοῦ, καὶ καθόλου ἐν τῇ ἁρμονίᾳ τοῦ σύμπαντος, τὰς συγγενεῖς τῇ λογικῇ αὐτῶν φύσει πνευματικῆς οὐσίας, τὰς ἐπαγούσας τὴν τάξιν, ἀνακαλύπτουσι τὴν ἀλήθειαν (VII XVI 516), ἣν ἐξαγγέλλουσι καὶ ἐπιβάλλουσιν εἰς τοὺς ὁμοίους αὐτῶν, διάκονοι οὕτω γινόμενοι τοῦ θείου θελήματος, ὡς ὁ Θεὸς διηκόνησεν αὐτοῖς ἀποκαλύψας τὴν ἀλήθειαν διὰ τῆς φύσεως, δι' ἧς ἐπιεκρυμμένως ἐνεργεῖ ἡ θεία αὐτοῦ δύναμις³. Οἱ ἁγγελοὶ τοῦτέστιν ἡ φύσις

2. Π τῶν στοιχείων φύσις ἐπέχει τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ (V 86).

3. Περὶ VII 405, VI 350, VI 393. Καὶ δι' ἁγγέλων ἡ θεία δύναμις παρέχει τὰ ἀγαθὰ εἴτε ὁρωμένων, εἴτε μὴ τοιούτου καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ Κυρίου τρόπος. Ὅτε καὶ κατὰ τὰς ἐπινοίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τοὺς ἐπιλογισμοὺς ἐμ-

μεθ' ἀπασῶν τῶν διεποῦσῶν ταύτην λογικῶν δυνάμεων κατέχουσι τὴν θέσιν ἀπλοῦ θεατοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἡμῶν διεξαγομένῳ ἀγῶνι πρὸς κτῆσιν τῆς ἀληθείας, ἐνῶ δὲ τὰς ἀμοιβὰς διανέμων, κατὰ τὸ μέτρον τῶν ὑπ' ἡμῶν καταβαλλομένων κόπων, τὰς ὑπὸ τοῦ Παντοκράτορος τεθείσας, εἶνε δὲ «πάντη κεχυμένος, ὁ καὶ τὰ σμικρότατα τῶν τοῦ βίου πρῶξεων ἐπιβλέπων Λόγος (VII 424, 425).

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ λεχθέντα, βλέπομεν ὅτι ἡ λογικὴ τοῦ ἀνθρώπου δύναμις, ἔμφυτος καὶ σπερματικὴ οὐσα, ἀναπτύσσεται βαθμιαίως τρεφομένη ἐκ τοῦ κοινοῦ λεγομένου νοῦ. Καὶ ὁ μὲν βαθμὸς τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἡμετέρου λογικοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀσκήσεως, ἡ δὲ καλὴ ἢ κακὴ διεύθυνσις αὐτοῦ ἐκ τοῦ αὐτεξουσίου ἡμῶν. Ὅντως ὁ Λόγος, ὡς θεῖον ὄν, ἐδημιουργήθη ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλ' ἕνεκα τῆς ἐπεισάκτου πρὸς τὸ κακὸν κλίσεως αἱ διανοητικαὶ ικανότητες, κατὰ τὸν νόμον τῆς φυσικῆς δικαιοσύνης, τυγχάνουσιν ἀμοιβῇ οὐ μόνον τῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ καὶ τῶν κακῶν. Ἀλλ' οἱ μὲν κακοὶ, ὡς εἶδομεν, ἐπαφίενται τελείῳ εἰς τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς ἐμφύτου λογικῆς ικανότητος, οἱ δὲ ἀγαθοὶ, οἱ περὶ τὴν κτῆσιν τῆς ἀληθείας καὶ τὴν ὠφέλειαν τοῦ πλησίον ἀσχολούμενοι, ἐφελκύνουσιν ἐφ' ἑαυτοὺς προσεχέστερον τὴν ἐπισκοπὴν τῆς θείας Προνοίας, ἐμπνεύσεως καὶ ἐνισχυούσης αὐτοὺς ἐν τῷ καλῷ ἀγῶνι, συλλαμβανομένων εἰς τοῦτο καὶ τῶν θείων λειτουργῶν, τουτέστι τῆς φύσεως διὰ τῶν ταύτη ἐφροσύνων ἀγγέλων. Οὕτω λοιπὸν ἡ περὶ θεοπνευστίας ἔννοια κέκτηται εὐρύτατον χαρακτήρα παρὰ Κλήμεντι, ἐπεκτεινομένη εἰς πάντας καθόλου τοὺς ἀνθρώπους τοὺς τὸ ἀγαθὸν εἰλικρινῶς ποθοῦντας καὶ εἰς πάντα πόνον πρὸς κτῆσιν αὐτοῦ καὶ διάδοσιν ὑποβαλλομένων. Ὅθεν ἡ φιλοσοφία, ἡ ἐν ἑαυτῇ ἀλήθειαν περιέχουσα καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐναρέτους ποιοῦσα, λογίζεται ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου συγγραφέως καρπὸς οὐ μόνον φυσικῆς τοῦ πνεύματος ἀναπτύξεως, ἀλλὰ καὶ προσεχέστερας τινὸς ἐπιδράσεως τῆς Θεο-

ποιεῖ τι καὶ ἡ δύναμις καὶ ἐντίθησι ταῖς φρεσὶν ἰσχύν τε καὶ συναίσθησιν ἀκριβεστέραν, μένος τε καὶ θάρσος προθυμίας ἐπὶ τε τὰς ζητήσεις καὶ τὰ ἔργα παρέχουσα. Σημειωτέον ὅτι ἡ περὶ ἀγγέλων διδασκαλία τοῦ Κλήμεντος καὶ ἡ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν οὗτοι συνεργοῦσιν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς ἀληθείας, ὑπόκειται ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τῆς περὶ ἀγγέλων διδασκαλίας τοῦ Φίλωνος (Περὶ Γίγ. 210 β. Περὶ Φυτοουργ. 316 β. Περὶ φυγῆς 4658 θ,) καὶ τῆς δαιμονολογίας καὶ περὶ Προνοίας διδασκαλίας τοῦ Πλουτάρχου (Τόμ. VIII Περὶ Εἰμ. 216. Περὶ δαιμ. Σ. 326, 328, 345).

τητος. Ἐάν δὲ τὰ κατὰ τὴν δημιουργίαν ληφθέντα σπέρματα τῆς ἀληθείας οὐκ ἐξέθρεψάν τινες, γῇ δὲ ἀγόνῳ καὶ ἀνομβρίᾳ παραδεδωκότες, ἀγρίαις συνεπνίξαντο βοτάναις, καθάπερ οἱ Φαρίσαῖοι ἐξετράπησαν τοῦ νόμου ἀνθρωπίνους παρεισάγοντες διδασκαλίας, τούτων οὐχ ὁ διδάσκαλος αἰτιος ἀλλ' οἱ παρακούειν προηρημένοι» (VI 281).

Ἡ ἐλληνικὴ ὁμῶς φιλοσοφία, κατὰ Κλήμεντα, δὲν εἶνε ἀποκλειστικῶς προῖον μόνου τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος. Πλὴν τῶν ἐλλήνων ἐφιλοσόφησαν καὶ ἕτερα ἔθνη βάρβαρα πρὸ αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ τὸ ἐβραϊκόν, τὸ καὶ πάντων ἀρχαιότατον. Τὰ ἱερὰ βιβλία τοῦ ἔθνους τούτου ἐκ θείας Προνοίας περιῆλθον κατὰ συγκυρίαν εἰς γνῶσιν τῶν ἐλλήνων φιλοσόφων, οἵτινες, μέρη τῆς ἀληθείας, οἰοῦν τὸν θεμέλιον αὐτῆς ἀρυτάμενοι ἐξ αὐτῶν, ἐνεδυναμώθησαν εἰς τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω ζήτησιν τῆς ἀληθείας (VI 385). «Οἱ παρ' ἑλλήσι πολυπράγμονες, οἱ φιλόσοφοι, λέγει ὁ Κλήμης, ἐκ τῆς βαρβάρου ὁρμώμενοι φιλοσοφίας ἀοράτῳ καὶ μόνῳ δυνατωτάτῳ καὶ τεχνικωτάτῳ καὶ τῶν καλλίστων αἰτιωτάτῳ τὴν Πρόνοιαν ἔδοσαν» (V 197).

Καίτοι, κατὰ τὸν ἡμέτερον συγγραφέα, «οὐ κιβδήλους οἱ ἔπιπνοι ἐκ Θεοῦ προφέρουσι λόγους, οὐδὲ οἱ παρὰ τούτων ἐμπυρευόμενοι» (II 857), ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς Γραφῆς ληφθεῖσα ἀλήθεια ὑπὸ τῶν ἐλλήνων φιλοσόφων δὲν κατενόηθη ὑπὸ τούτων τελείως. Διὸ κατὰ φιλοσοφούμενα αὐτοῖς, λέγει οὗτος, κατὰ τὸν Ἐμπεδοκλέα, ὡς διὰ πολλῶν δὴ γλώττης ἐλθόντα ματαίως ἐκκέχυνται, ὀλίγον τοῦ παντός εἶδόντων. Ὡς γάρ που τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου φῶς δι' ὕλου σκεύους πλήρους ὕδατος μεθοδεύει ἡ τέχνη εἰς πῦρ, οὕτω καὶ ἡ φιλοσοφία ἐκ τῆς θείας Γραφῆς λαβοῦσα τὸ ἐμπύρευμα, ἐν ὀλίγοις φαντάζεται. . . οὐ γὰρ περὶ Θεοῦ τι λέγουσιν ἀλλὰ τὰ ἑαυτῶν πάθη ἐπὶ Θεὸν ἀνάγοντες ἐξηγουμέναι» (VI 380).

(ἔπεται συνέχεια)

Θεόδωρος Εὐστρατιάδης

ΑΝΑΓΡΑΦΗ ΤΜΝΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΩΜΙΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΕΥΦΗΜΙΑΝ*

4. Δοξαστικά τῶν αἰνῶν. Ἰω. μοναχοῦ. Ἦχος πλ. β'. Ἐκ δεξιῶν τοῦ Σωτῆρος.

5. Δοξαστικά τῶν ἀποστίχων. Ἦχ. α'. Ἀνδρέου καὶ Βυζαντίου. Σήμερον χοροὶ Πατέρων.

* συνέχεια ἀπὸ σελ. 550—551 τοῦ KB' τόμου.

... ἔθεν καὶ βροτῶν χοροστασίαι συνελθούσαι
... χαίροις, πανεύφημε, ἢ τὴν τοῦ θήλεος φύ-
σιν εἰς ἀνδρείας μεταβαλοῦσα δπλισμα· χαίροις
πανεύφημε ἢ τὴν ὀρθόδοξον καὶ πατροπαράδοτον
πίστιν»

Σημειωτέον ὅτι τὰ ἀνωτέρω δοξαστικά φέρονται
ἐν τοῖς ἀρχαίοις Μηναίοις καὶ εἰς τὰς δύο μνήμας
τῆς ἀγίας· ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν, ἣν συνέταξεν
ὁ Ἰάκωβος πρωτοψάλτης, καὶ ἥτις ἤδη εἶναι ἐν
χρήσει διὰ τὴν μνήμην τῆς ια' ἰουλίου, ἐξηλείφθη-
σαν, καὶ μόνον τὸ τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τῶν ἀποστί-
χων διεσώθη.

*

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 74 Γ μουσικῷ λαυριωτικῷ
τεύχει φέρονται καὶ τὰ ἐξῆς·

«Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ ις' εἰς τὴν ἄθλησιν τῆς πα-
νευφήμου Εὐφημίας.

Εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα. Στιχηρὰ ἦχος πλ. β'.
Πρὸς τὸ «Ὁ Κύριος ἀνελήφθη».

Γυναῖκες τοῦ μεγαλύχου κατακαυχῶνται τυ-
ράννου, τὸν πτερνίσαντα πατοῦσαι, τὴν ἐπηρμένην
βαλοῦσαι πρὸς κόνιν ὁρρῶν. Ἰδοὺ γὰρ καὶ νεάνις
ἀπαλὴ τούτου καταπαίξασα, δείκνυται δυνάμει
ρωννυμένη σταυροῦ, τοῖς ἄθλοις διδάσκουσα ἓνα
βασιλέα τὸν οὐράνιον εἰδέναι καὶ σέβεσθαι, δι' ὧν
θανάτου γλυκυτέρου ζωῆς γεύσασθαι θέλω, καὶ γὰρ
ἀνεβόα μόνον ποθῶ σε, Νυμφίε μου μόνε, καὶ σὲ ζη-
τῶ, καὶ πρὸς σὲ χαίρουσα μεθίσταμαι.

2. Τῷ κάλλει πεποικιλμένη τῶν ἀρετῶν, ἢ τῷ
κάλλει τετρωμένη τοῦ Νυμφίου, μαρτυρικῶν ἀγώ-
νων ἀρχομένη λαμπρῶς ἐβόα, τὸ ποτήριον ἡδὺ
τοῦτο τοῦ θανάτου μου, τί γὰρ μοι μαστίγων καὶ
θηρῶν καὶ πυρός; μὴ ἔλπιζε, τύραννε, τούτοις ὑπεκ-
λύειν τὸ φρόνημα, μὴ δῶρά μοι πρότεινε, δόρατα
γὰρ ταῦτα καθορῶ καὶ σφαγὰς, μὴ με παρίδῃς,
Νυμφίε μου μόνε, μὴ με στερήσῃς τοῦ κάλλους
σου, Σῶτερ, σὲ γὰρ ποθῶ καὶ πρὸς σὲ χαίρουσα
μεθίσταμαι.

3. Φερώνυμον εὐφημίαν τῇ πανευφήμῳ σου φέ-
ρων, οὐρανόθεν σου τὴν χάριν ἐπισκιάσαι κάτω τῷ
λαῷ σου ζητῶ, πατέρων ὡς ἐκράτυνας θεσμούς οὐ-
τω καὶ κρατύνουσα, χεῖρά μοι διδοῦσα ἣν ἐξέτεινας
πρὶν καὶ τόμον ἐκράτησας, δόγματα κυροῦσα τὰ
θεόπνευστα, μάρτυς παναμώμητε, ὥσπερ ἐκ τῶν
τάφων τῶν αἱμάτων πηγὰς ἔβλυσας πάλαι δεύτε-
ρον θανοῦσα, οὕτως ἀρρήτως νῦν τὸν πλοῦτον βλύ-
σον τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ τῇ κληρονομίᾳ σου.

4. Τοῖς τῶν αἱμάτων σου ρύθροις, πανεύφημε

Εὐφημία, τὴν ψυχικὴν λαμπάδα κατεφαίδρυνας,
μυστικῶς τῷ Χριστῷ καὶ Θεῷ νυμφευθεῖσα, ἔθεν
νοητὴν ἀλουργίδα τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκκάψασα ταύ-
την κατεκόσμησας δόγμασι θείων πατέρων, διὸ ταῖς
ὑπεραγίαις ἀμιλλωμένη τάξεσι τῷ Θεῷ καὶ Σω-
τῇρι ἰκέτευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

*

«Μηνὶ ἰουλίῳ ια', ἢ σύναξις τῆς πανευφήμου μάρ-
τυρος Εὐφημίας τοῦ ὁρου τῆς πίστεως. Στιχηρὰ
ἦχος α'.

Σήμερον χοροὶ πατέρων . . . (ὅπερ ἐν τοῖς Μη-
ναίοις κατακεχώρηται ὡς δοξαστικὸν τῶν ἀποστί-
χων τῶν αἰῶν). Ἦχος β'.

2. Ἡ τῶν θεοφόρων πατέρων ὁρον λαβοῦσα, καὶ
τοῦτον ὡς ἀληθῶς παρὰ σοὶ ἀσφαλῶς, πανεύφημε
Εὐφημία, διαφυλάττουσα, καὶ θείους πατέρας εὐ-
φραίνουσα, αἰρετικῶν δὲ στόματα μεταστᾶτα ἐλέγ-
ξασα, καὶ ἡμῶν τὰς καρδίας φώτισον ἀπαύστως
πρεσβεύουσα ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Ἦχος δ'.

3. Ὡς ὁ προφήτης, πανεύφημε, καινὸν εἰληφας
τόμον σοφῶς διαγορεύοντα τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνανθρω-
πήσεως τὰς ιδιότητας, τῶν ἐναντίων ἀποσμήχουσα
τὴν ἄνοιαν, ὀρθοδόξων δὲ στηρίζουσα τὸ φρόνημα·
διὸ, καλλιμάρτυς, μὴ διαλίπῃς πρεσβεύουσα σὺν
τῷ χορῷ τῶν πατέρων Χριστῷ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῶν
ψυχῶν ἡμῶν. Ἦχος πλ. δ'.

4. Ἡ διηνηθισμένη ταῖς ἀρεταῖς (εὐρῆται ἐν τοῖς
Μηναίοις).

*

Καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 42 Δ λαυριωτικῷ τεύχει
τὰ ἐξῆς ἐξαποστειλάρικ· «Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Τὸ ξένον καὶ παράδοξον καὶ μέγα τερατούργημα
λαβὲ δόξασατε πάντες· πῶς μετὰ πότμον τὸν τόμον
ἢ παμφαῆς Εὐφημία λαβοῦσα παρεφύλαξε καὶ νι-
κηφόρους ἔδειξε τοὺς ὀρθοδόξους πατέρας ἐν Χαλ-
κηδόνι τῇ πόλει.

Προσόμοια ἐν τῷ ἑσπερινῷ.

Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος ἢ τοῦ Κυρίου ἀμνᾶς
(ὡς ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ).

2. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος· πῶς μὲν θνητῇ
τῇ φύσει ἢ πανεύφημος ἔστηκεν ἀθλοφόρος σήμε-
ρον, θεῖον τόμον κατέχουσα, τοῖς ἐναντίοις τοῦτον
οὐ παρὰθίγουσα· ὦ μάρτυς ἑνδοξέ, οἰκουμένης καύ-
χημα, σῶζε καὶ νῦν ἄθραυστον, πρεσβεΐαις σου, τὴν
Ἐκκλησίαν Χριστοῦ.

3. Θείων πατέρων συνάθροισμα πίστεως ὁρον τῇ
σῇ παρατίθεται χάριτι, ὅνπερ, παναοίδιμε, ἡγα-
λίσω φυλάττουσα τὴν θείαν πίστιν ἀπαρασάλευτον

ἐκτρεπομένη ἅπασαν αἵρεσιν καὶ καταισχύνουσα τοὺς τοῦ ψεύδους, ἔνδοξε, προασπιστάς, ὅθεν σε γεραίρομεν καὶ μακαρίζομεν.

4. Ὑμνοῖς τιμάσθω ἡ μάρτυς Χριστοῦ, πρέπει γὰρ ὄντως αὐτῇ τῶν ἐπαίνων ὁ σύλλογος ὡς πλεξάση στέφανον τῇ ἑαυτῆς κορυφῇ, αὕτη γὰρ ὄντως ἡ ἀκλινὴς καὶ στερεὰ πολλῶν τυράννων θράτη κατέβαλε, ὅθεν καὶ ἔκραζε γηθοσύνης πάσχουσα· σύ μοι γενοῦ, Κύριε, βοήθεια καὶ μὴ ἀπόση με.

5. Χαίροις ὁ ὁδὸς τῆς πίστεως, χαίροις θεσμὸς ἀγίων πατέρων, θεόνυμφε, χαῖρε ἡ στερέμνιος φύλαξ ἡμῶν τῶν πιστῶν, χαίροις ἡ δόξα τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ, χαίροις παρθένων ἀγαλλίαμα ἔμφυχον, χαίροις ἡ ἔμμυρος μυροθήκη, ἔνδοξε, δι' ἧς πιστοῖς βρῖεις τὰ ἰάματα, μάρτυς πανεύφημε».

Μακαρίου Θεοδώρου τοῦ Βέδτωνος Ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν καὶ πανεύφημον μεγαλομάρτυρα Εὐφηνίαν*

Τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ὡσεὶ ὄρθρος, φησὶν ἡ τῶν ἀσμάτων Γραφή; Ὁ μὲν οὖν μυστικώτερος λόγος αἰνίττεσθαι μοι δοκεῖ τὰς γαμόθεν ἀνυψουμένας ψυχὰς, καὶ διὰ βίου καθαρωτάτου πρὸς τὸ οὐράνιον ὕψος ἀνιπταμένας· ὁ δὲ πρόχειρος καὶ τῇ τῶν πραγμάτων ὑποθέσει ἀρμόδιος τὰς ὑπὲρ Χριστοῦ διηγωνισμένας ἱερωτάτας παρθένους, καὶ διὰ μαρτυρίου παντὸς γεώδους ὑπερκαρθείσας, καὶ πρὸς τὴν ἐκεῖθεν ἀνυψουμένας ἀνάβασιν, αἱ τῷ τῆς ἀθλήσεως ἀπαστράπτουσαι κάλλει, καὶ τοῖς μαρτυρικοῖς καλλωπιζόμεναι στίγμασιν, εἰκότως ἐπαπορεῖν παρασκευάσασαι τοὺς πρὸς αὐτὰς νοητῶς ἀτενίζοντας, καὶ τὸ τῆς ἀναβάσεως ξένον ἐκπλήττεσθαι. Ἔστι μὲν οὖν οὐδὲν οὕτω χαλεπὸν τε καὶ πρόσαντες ὡς αὐθαιρέτως ἐλέσθαι τὸν θάνατον, καὶ τοῖς κολαστηρίοις ὀργάνοις ἐπιπηδᾶν, καὶ παρ' οὐδὲν τὸ τῆς προσκαίρου ζωῆς ἡδὺ τίθεσθαι, οὐ γυναιξὶ μόναις, ἀλλὰ καὶ ἀνδράσιν αὐτοῖς, οἷς πολὺ τὸ ἀνδρεῖον προσὸν καὶ ἀρρενωπὸν τοῦ φρονήματος καταφρονεῖν πολλάκις πείθει τῶν φοβερῶν· νεάνισι δὲ, ταῖς μᾶλλον τῇ αἰδοῦ καὶ σεμνότητι συντεθραμμέναις, καὶ τῇ τοῦ σώματος ἀσθενείᾳ πολὺ τὸ ὑποδεῆς κεκτημέναις, μέγα τι καὶ πανθαύμαστον τὸ τοῖς ἀνδράσιν ἐλέσθαι τὰ ὅμοια, καὶ δεῖξαι τὸ ταῦτόν ἐν τῷ τῆς γνώμης εὐσταθεῖ καὶ καρτερικῷ,

κἂν τῇ πλάσει κέκτηνται τὸ διάφορον· ὣν μία καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς γνωρίζεται μάρτυς, οὐδὲν τῶν ἀνδρικών ἀγώνων ἐφυστερίζουσα· εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ὅσον καὶ θερμότερα πρὸς τὸν θεῖον πόθον διέγνωσται, καὶ θαρραλεωτέρα πρὸς τὰς βχσάνους γεγένηται, καὶ τοῖς συμμάρτυσιν ὁδὸς πρὸς ἀθλήσιν κεχηρημάτικεν.

Τίς αὕτη; Εὐφηνία· ἡ καθαρὰ καὶ ἀμίαντος ἀμνὰς τοῦ ποιμένου Χριστοῦ· ἡ ἐκ σπαργάνων αὐτῶν τῇ θεοσεβείᾳ συναυξηθεῖσα, ἡ ταῖς ἀκηλιδώτοις αὐτῆς καὶ παναμώμοις πράξεσι πιστωταμένη, ὡς καὶ μαρτυρικοῖς ἀθλοῖς ἐγκαρτερήσκειν, καὶ τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ μαρτύριον ἐκτελέσειεν· ἡ ἐν τῷ ζῆν ἑαυτὴν τῷ κόσμῳ νεκρώσασα, καὶ μετὰ νέκρωτιν ζῶσα τε καὶ ἐνεργοῦσα, καὶ τοῖς τῆς ζωῆς ἰδιώμασιν ἐν αὐτῷ θανάτῳ σεμνυνομένη καὶ διαπρέπουσα. Αὕτη τοίνυν εἰς ἔπαινον προταθεῖσα, πολλὴν μὲν τὴν ἀρχαίαν ἡμῖν ἐντίθησι, πλεῖστον δὲ ἰλιγγίαν ἐπιδίδωσι καὶ πανταχόθεν τὸν ἐπαινετὴν εἰς τὸ ἄπορον περιίττησι· καὶ πῶς γὰρ ἔδει τὸ ὑπεροχικόν καὶ ἐξηρημένον φανῆναι τῆς μάρτυρος, εἰ μὴ τὸ τοῦ βίου ἀμόλυντον καὶ τὸ τῆς μαρτυρίας ἀμώμητον εἰς μέσον παραληφθέντα, οὗς μὲν κατατολμᾶν τῶν ἐπαίνων παρώρμησαν, ὅσοι πρὸς τοῦτο εὐδοκίμώτεροι, οὗς δὲ τῆς ὁρμῆς ἀνεχαίτισαν, ὅσοι τῶν θεῶν μὴ κατ' ἀξίαν προσάφαιντο. Ἐγὼ δὲ καὶ τοῖς πρὸς τοῦτο προθύμοις, καὶ τοῖς τὴν ἐπαινετὴν δειλίαν προσιεμένοις συναμιλλώμενος, ἐκατέρων ἐν ἑμαυτῷ τὸ ἐλλεῖπον ἢ πλεονάζον ἐν ἐκλογῇ καλλίστη ποιήσομαι. Πρὸς ἀμφοτέρα γὰρ ὁ τύραννος πόθος καὶ τὸ δειλὸν παραθήγουσιν, καὶ μέσος ὢν δειλίας καὶ προθυμίας, ταύτη μᾶλλον καὶ προστεθήσομαι· κἂν πόρρω τῶν ἐλπίδων γενήσωμαι, καὶ ὑπὸ ταύτης ἀχθήτομαι καὶ κυβερνηθήσομαι. τῆς μάρτυρος τὸ ζέον ἐπισκοπούσης τῆς πίστεως, καὶ πρὸς τὸν ἐκείνης ἔπαινον τὴν ἡμετέραν γλῶτταν ἀπευθυνούσης· μεγάλα γὰρ τὰ ἐκείνης ὑπὲρ Χριστοῦ ἀριστεύματα, μεγάλα καὶ ὑπερφυᾶ καὶ πᾶσαν λόγων ἰσχὺν τῷ ἀνεφίκτῳ διαδιδράσκοντα. Οὐκ οὖν ἀπογνωστέον ὅτι τοῦτο δοκεῖ τισιν ὅσοι μὴ τῷ τῆς ἐπαινουμένης πόθῳ τὴν ψυχὴν πευρπόληνται, ἀλλ' εὐλαβητέον μὲν ὡς ἱερῶν καὶ θεῶν ἐφαπτομένης, τολμητέον δὲ πρὸς τὸ συμπαθὲς ἀφορώτι τῆς μάρτυρος, αὐτῆς ἐκείνης ἀρότως συμπρούσης καὶ τὸν περὶ ταύτης ἔπαινον ἐξωραϊζούσης καὶ διασκευαζούσης πρὸς τὸ ἐπάξιον. Φέρε δὴ λοιπὸν χορὸς ἀνδρῶν ἱερῶν, χειραγωγῷ τῇ πανευφύμῳ χρώμενοι, πρὸς τὸ τῶν ἀγώνων αὐτῆς συνεισέλθωμεν στάδιον· τί κατοπτεύοντες καὶ τίνα θαυμάσοντες,

* ἀντεγράφη ἐκ τοῦ λαυριωτικοῦ τεύχους ὑπ' ἀριθμ. 56 θέσ. Δ, αἰῶνος ΙΔ', σελ. 166.

ἀλλ' ἢ τὴν ἐπαίσχυντον* αὐτῆς πρὸς τυράννους παρρησίαν, τὴν εἰς Χριστὸν ἀνενδοίαστον ὁμολογίαν, τὴν ἐκ πολυειδῶν καὶ ποικίλων τιμωριῶν ἄθλησιν, τὴν μετὰ θηρίων ἀπήμονα συμπλοκὴν, τὴν μέχρι αἵματος ἔνστατιν, καὶ τελευταῖον τὴν πολυθαύμαστον ἐκείνην καὶ αἰόδιμον τελευτήν; Οἷοις τε μετὰ ταρῆν ἐκοσμήθη θαυματουργήμασι καὶ ὅσοις καθ' ἐν τούτων στεφάνοις καθωραΐσθη τὴν κεφαλὴν; Ἐκείνη τοῖς μὲν κοινοῖς νόμοις τῆς ἀνθρωπίνης ὑπηρετήσε φύσεως, ἵνα μὴ τις ὑπὲρ ὃ βλέπει καὶ ἀκούει, κατὰ τὸν μέγαν ἀπόστολον, λογίστηται τι περὶ αὐτῆς. Χαλκηδῶν δὲ ταύτης καὶ γεννήτρια καὶ τροφός, ἢ κατέναντι Βυζαντίου κειμένη, καὶ τῷ ἀπὸ τῆς Προποντίδος εἰσχεομένῳ πορθιμῷ διειρημένη, ταῖς παρ' ἑαυτῆς εὐδοκιμήσεσι πρὸς τοῦτο ἀντήριξε. Πόλις λαμπροῖς μὲν τοῖς αὐγήμασιν ἐξηρμένη, μέγθει δὲ τῶν ἄλλων ὑπερανέστηκυῖα πόλεων, καὶ κάλλεσι καὶ τοῖς ἄλλοις τερπνοῖς ὠραΐσμασιν οὐδενὸς ἥττων τῶν πάλαι φημιζομένων ἄστεων δεικνυμένη· ταύτην ἐπικρομεῖ μὲν καὶ γῆ, τοῖς παρ' ἑαυτῆς ἀνθεσι καὶ παραδείσοις τὸ ἐκείνης περίοπτον αὖξουσα, πλέον δὲ θάλαττα γειτονοῦσα καὶ ταῖς ταύτης ἀκταῖς φιλιῶς συναπτομένη καὶ τοῖς ναυτιλλομένοις τὸ ἡδὺ προξενουσα καὶ χάριεν. Ἀλλ' εἰ καὶ μὴ δέον προσδεῖσθαι τούτων εἰς τὸν τῆς μάρτυρος ἔπαινον, ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἀποκνητέον· ἢ γὰρ τηλικαύτης πατρίδος καὶ οὕτω λαμπρᾶς καὶ περιφανοῦς ἀλογήσασα καὶ τοῦ μηδενὸς ἄξιαν ταύτην θεμένη, μηδὲ πρὸς τοὺς ἐκείνης κόσμους ἐπιστραφεῖσα ἢ τοῖς ἐκ τούτων κατατελχθεῖσα δελεάσμασι, πῶς οὐχὶ παντὸς ἐπαίνου ὑπεραρθῆσεται, καὶ μόνη τῶν τῆς ὑπεροχῆς ἀντιλήφεται νόμων. Ἐν αὐτῇ τοιγαροῦν γεννηθεῖσα καὶ αὐξηθεῖσα πρὸς τοσοῦτον ὕψος τῆς ἀρετῆς ἀναβέβηκε. Ταύτην ἔτεκον μὲν γονεῖς, οὐχ οὐ; δὲ πλοῦτοι καὶ δόξαι καὶ θρόνοι καὶ τιμαὶ βασιλικοὶ τὸ εὐκλεές ἐχαρίζοντο, ἀλλ' οὐς ἢ πρὸς Θεὸν πίστις καὶ αὐτάρκεια καὶ λιτότης τὸ βιώσιμον ἐπεβράβευον· οἷς, εἰ μὴδὲ ταῦτα παρῆν, ἐξήρκει τὴν ἐξ αὐτῶν γεννηθεῖσαν εἰς εὐκλειαν αὐτοῖς ἀποχρήσασθαι, τὸ παρθενικοῦ καὶ ἀμιάντου σώματος χρηματίσαι γεννήτορας· ὑπὸ δὲ τούτους καὶ τραφεῖσα καὶ παιδαγωγηθεῖσα ἐπεδίδου μὲν τὰ τῆς ἡλικίας πρὸς αὖξιν, συνηύξατο δὲ καὶ τὰ τῆς εὐσεβείας σπέρματα, ἅπερ ὡς εἰς πῖονα καὶ βχθύγειον ἄρουραν ἐνσπαρέντα ἐπάξιον τὸν τῆς βλάστης προήνεγκε καρπὸν. Ὑποκοκισμοὺς μέντοι καὶ μεираκιώδη ἀθύρματα κομιδῇ διαφυγοῦσα, ἐξ

* βεβαίως ἀνεπαίσχυντον εἶδει γραφῆναι. Σ. Ἐκ. Ἀλ.

ὧν τῷ ἀπαλῷ τῆς νεότητος πολὺ τὸ λυμαντικὸν ἐπιγίνεται, ἀντιποιουμένη δὲ σωπρόνων παιδευτῶν τε καὶ παιδευμάτων, δι' ὧν τὸ τῆς ψυχῆς κάλλος μεταμορφοῦται πρὸς τὸ φαιδρότερον· καὶ γὰρ, οὕτως ἐκ πρώτης τριχὸς ἀνεπίβατον ἔσχε τὸν λογισμὸν ἐκ παθῶν σαρκικῶν, καὶ οὕτω τὰς σωματικὰς ὁμιλίας ὑπεξέκλινε καὶ ἀπώσατο, καὶ τῆς τῶν φρενῶν μνήμης ὑπερροῖας ἐποίησατο, ὡς ἀπαθὴ καὶ ἀμόλυντον κεκτήσθαι τὸν λογισμὸν, παρθένον ἀληθῶς καὶ ὄντα καὶ νομιζόμενον, καὶ ταῖς τῆς καθαρότητος ἀστραπαῖς περιαυγαζόμενον καὶ λαμπρόμενον· οὕτω γὰρ τοι καὶ πρὸς τὴν θεϊκὴν ἀκτῖνα τῆς ἁνωθεν ἐπιλάμψεως εὐπαράδεκτος ἦν, τοῦ ὁμοίου συναισθήματος τῷ ὁμοίῳ, καὶ τοῦ καθαροῦ καὶ παντὸς ρύπου ἀμετόχου τῷ καθαρῷ συναφθέντος καὶ προσομιλήσαντος.

(ἔπεται συνέχεια)

Ἀλέξανδρος Ε. Λαυριώτης

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἀποφάσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἀπεστάλη πρὸς τὰς ἐν τῇ διασπορᾷ Ἐκκλησίας ἢ παρὰ πόδας πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος, καθιστάσα γνωστὴν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἀπελύθη:

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέω Θεοῦ κ.τ.λ.

Ἀριθμ. } πρωτ. 397
 } διεκπερ. 781

Ὅτιώτατοι καὶ αἰδεσιμώτατοι προϋστάμενοι καὶ ἐντιμώτατοι ἐπίτροποι καὶ λοιποὶ πάντες εὐλογημένοι χριστιανοὶ τῶν ἐν τῇ διασπορᾷ ὀρθοδόξων παροικιῶν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Τὰ ἀποστολικά ρήματα ἀμὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν» ἐν νῷ ἔχειν πάντοτε πατρικῶς παρχκελευόμενοι, ἐπάναγκες ἡγοούμεθα σ.σ.τῆ.σ.τ. ὑμῖν, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, προσέχειν ἰδίᾳ ἑαυτοῖς καὶ προφυλάττεσθαι ἀπὸ τῶν ἀπατεῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων, οἵτινες τῷ ἐκ τῆς ἀποστάσεως ἀπὸ τῶν κέντρων δυσεξελέγκτῳ τῆς πλάνης καὶ ἀγυρτείας θαρροῦντες κιθῆλως εἰς ὑμᾶς παρχγίνονται, «ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορευόμενοι». Ἴνα γὰρ τὰ ἄλλα ἀκούμενα κατὰ καιρὸς ἀπὸ τῶν ἀπατεῶν τούτων σκάνδαλα παραλίπωμεν, ἐγνώσθη ἡμῖν ὅτι καὶ ψευδελίσκοπός τις ἄρτι κατὰ τὰς ὀρθοδόξους κοινότητας τῆς Ἀμερικῆς πρεγέμετο, τὸ γένος Ῥώσος, Σεραφεῖμ δὲ ὀνομαζόμενος, ὃς λέγων καὶ ἐξαπατῶν ὅτι παρ' ἡμῶν δῆθεν καὶ τῶν λοιπῶν ἀπέσταλται ἀγιωτάτων πατριαρχῶν, πολλὰ ἔφρασε τὰ

ψευδορθόδοξα διαπραχόμενος, ύπουλως καὶ κρύφα εἰς τὰς κατὰ τόπους κοινότητας εἰσπηδῶν καὶ λειτουργίας ἀποτολμῶν καὶ εἰς χειροτονίας πρηνόμους προβαίνων καὶ τὰς συνειδήσεις τῶν εὐσεβῶν δι' ὧν λέγει καὶ πρᾶττει ψευδορθόδοξως διαταράττων. Ἀπὸ τοῦ ψευδεπισκόπου οὖν τούτου Σεραφεῖμ, ὃν ἡμεῖς ὅλως οὐκ οἶδαμεν, οὔτε ποτὲ ἐχειροτονήσαμεν, οὔτε που ἀπεστείλαμεν, ἀλλ' οὐδ' οἱ ἄλλοι πάντως ἀγιώτατοι πατριάρχαι, καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίων πλάνων καὶ ἀγυρτῶν ἐκ προνοίας ἐκκλησιαστικῆς ὑμᾶς προφυλάττοντες, προτρεπόμεθα καὶ συνιστῶμεν πατρικῶς καὶ συνοδικῶς ἵνα μηδὲν μηδέποτε κληρικόν, οἰκουμενικὸν βελήμιον καὶ ἀγιώτατον, ὀνομαζόμενον καὶ πρηνισιζόμενον ὡς ὀρθόδοξον, προσδέχησθε καὶ ἐπιτρέπητε ἱεροπρακτεῖν ἐν ὑμῖν, ἐάν μὴ οὗτος φέρῃ καὶ ἀποδείξῃ ἄρμολίως ἐν τῷ καὶ ἀκριβεῖ ἔχοντα τὰ πρὸς τοῦ νομίμου καὶ κανονικοῦ ἀποστείλντος νενομισμένα συστατήρια καὶ βεβαιωτήρια γράμματα. Τὰ αὐτὰ δὲ τακτικὰ βεβαιωτήρια καὶ πειστηρικὰ ἀπαιτεῖν ἐπίσης προτρεπόμεθα καὶ πρὸς πάντας, εἴτε μοναχοῦ εἴτε λαϊκοῦ, ἐπὶ συλλογῇ ἐρχάνων ἢ ἄλλῳ τούτῳ σκοπῷ ὡς ἀπὸ ἡμῶν ἢ κοινότητος τινος πρὸς ὑμῖν ἐρχομένου. ἱκανοὶ γὰρ καὶ οἱ τὴν ἀπάτην ταύτην ἀπατῶντες, οὐδὲ ὅλως παλλάκεις τοῦ ὀρθοδόξου περιβάλλοντος, αἵρεσιν δ' ἐνίοτε καὶ σκοποῦς ἀνοσίους ὑπὸ τὸ ὀρθόδοξον ἐνδυμα καὶ πρόσχημα ἀποκρύπτοντες. Ἰδίᾳ δὲ περὶ τοῦ εἰρημένου τολμητοῦ καὶ ἐμπαίκτης ψευδεπισκόπου Σεραφεῖμ πρηνελεύμεθα ἵνα, ἐάν που φανῇ, ἀπέχνητε ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἀπὸ ἀπατεῶνος καὶ ψεύστου, μηδ' ἀνάσχησθε ὅπως οὗτος, «κακῶς γινόμενον πλεονεξίαις ἔχων, δελεᾶσθαι ψυχὰς ἀσθηρῶν». Ταῦτα ἐκ προνοίας καὶ καθήκοντος ἐκκλησιαστικοῦ πρὸς γινώσκιν καὶ ἐπὶ προφυλακῇ ὑμῶν συνοδικῶς γράροντες, ἀνκοινοῦμενοι τε καὶ παρηγγέλλοντες, ἐπιδοκίμαζομεν ὑμῖν τὰς ἐγκυρίους πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον καὶ πᾶσαν ὑμῖν προκοπὴν ὁλοψύχως προσεξαίτουμένοι. «Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος» «αὐτὸς καταρτίζεται ὑμᾶς, στηρίζει, σθενώσκει, θεμελιώσκει· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν».

Ἰαννουαρίου ιζ', «τϞγ'».

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ἐν Χριστῷ εὐχέτης διάπυρος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος. — Ἀφίκετο χθὲς ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἐν ᾗ διέμεινεν ἐπὶ τρίμηνον, ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Ἰκονίου κ. Ἀθηνάσιος. — Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀργήσει αὔριον, σαββάτῳ τῶν ψυχῶν. ἤρξατο δὲ καὶ χθὲς, ἕνεκα τῆς ἐν τῇ Θεολογ. σχολῇ τῆς Χάλκης τελεσθείσης ὑπὸ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Βοδενῶν καὶ Καλλιουπόλεως

λειτουργίας ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἐν ἀγίοις πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Φωτίου, τοῦ κατὰ τὴν παράδοσιν κτίτορος τῆς ἐν Χάλκῃ μονῆς τῆς Ἀγίας Τριάδος.

— Μητροπολίτης Σμύρνης. — Καθὰ τηλεγραφικῶς ἡγγέλθη τῇ Ἐκκλησίᾳ, τῇ προπαρελθούσῃ τετάρτῃ, 29 λήξαντος ἱαννουαρίου, συνελθόντων τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου ἐκλογέων τῆς ὁμογενοῦς ὀρθοδόξου δημογεροντίας Σμύρνης, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πατριαρχικοῦ ἐξάρχου πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου καὶ νομικοῦ συμβούλου τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνσταντίνου Βοντζαλίδου, διεξήχθη, κατὰ τὰ νενομισμένα, ἐν ἱερῇ καὶ τάξει, ἡ ἀνάδειξις τῶν νέων δημογερόνων. Κατὰ τὰς ἐκ Σμύρνης ἐπιστολάς ἐξελέγησαν διὰ μεγάλης πλειοψηφίας οἱ κκ. Ἀναστ. Ζαχοῦρ, Ἐμμ. Ἐμμανουηλίδης, Θωμᾶς Φακίρης, Λουκᾶς Νιφλῆς, Μιλτ. Τασόπουλος, Μιχ. Τσακίρογλου, Νικ. Χατζημιχάλης, Παράσχος Δήμου καὶ Σωφράτης Σολομωνίδης. — Ἡ συνέλευσις τῶν ἐκλογέων, ἐκφράσασα τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τῶν πατριαρχικῶν ἐξάρχων, ἀπεδοκίμασε διὰ πρακτικοῦ τὰ κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν συνεδρίασιν ἐναντίον τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Χίου τολμηθέντα. — Κατὰ τῆς ἐκλογῆς ὑπεβλήθησαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐνστάσεις τινές.

— Μητροπολίτης Φιλαδελφείας. — Ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Κολόνης (Κοῦλα) τῆς ἐπαρχίας Φιλαδελφείας ὑπεβλήθη τῇ Ἐκκλησίᾳ εὐχαριστήριον γράμμα ἐπὶ τῇ μητρικῇ ὑπὲρ τῶν ὀρθοδόξων μερίμνῃ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἧς τῇ διαταγῇ ὑπέκων ὁ πανερ. μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Λεόντιος ἀπέστειλεν ἱερεῖς εἰς τὴν ἀπὸ πολλοῦ στερουμένην τούτων ὀρθόδοξον κοινότητα Κολόνης.

— Ἐξάρχος εἰς Κιζίκιον. — Μετὰ δεκαπενθήμερον ἀπουσίαν, ἐπανήλθεν ἐκ Πέραμου τὴν παρελθούσαν τρίτην (4 ἄρχομένου) ὁ κατὰ συνοδικὴν ἀπόφασιν ἀποσταλὲς εἰς Πέραμον τῆς ἐπαρχίας Κυζίκου ἱερολ. διάκονος κ. Ἱερόθεος Ἀνθουλίδης.

— Ἐκκλησιαστικὴ συνέλευσις. — Ἀποράσει σημερινῇ τοῦ Δ. Ἑθν. Μικτοῦ Συμβουλίου, τῇ Κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας, 23 δευτέρου, συνέρχονται αἱ ἐννοίαι τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς ἐκλογὴν τῶν πρωτοβαθμίων ἀντιπροσώπων τῶν μελλόντων νὰ μετᾶσχῃ τῆς τῇ Ε' κυριακῇ τῶν νηστειῶν, 23 ἐπιόντος μαρτίου, συγκροτουμένης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γενικῆς συνέλευσεως πρὸς ἐκλογὴν τῶν τεσσάρων νέων μελῶν τοῦ Δ. Ἑθν. Μ. Συμβουλίου, ἀντὶ τῶν διετῆς περιόδων ὑπηρεσίας συμπληρωσάντων ἐντίμων μελῶν κκ. Ἀλεξ. Γάγκου, Ζήση Θ. Ζήση, Ἰω. Κ. Χατζοπούλου καὶ Ἐμμ. Ρακτιβάν. Αἱ δευτεροβάθμιοι ἐνοριακαὶ ἐκλογαὶ γενήσονται τῇ κυριακῇ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, 9 μαρτίου· οὕτω δὲ δίδεται χρόνος ἐπαρκὴς εἰς ἐκπύλησιν ἐκλογῆς τινος τυχὼν προσβληθείσης.

— Κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγον. — Ἐκ τοῦ γραφείου τῆς Πατριαρχικῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἀπελύθη, τύποις ἤδη ἐκδοθεῖσα, ἡ ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν κηρυζόντων τὸν Θεὸν λόγον κατὰ τὴν ἀγίαν καὶ μεγάλην προσεχῇ τεσσαρακοστὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως. Τῇ Κυριακῇ τῆς ὀρθοδοξίας ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ κηρύξει ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης καὶ καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς κ. Εἰρηναῖος. Ἐν τοῖς τῶν ἐνοριῶν ναοῖς κηρύξουσιν οἱ τε προῖστάμενοι αὐτῶν οἱ ἔχοντες πτυχίον ἀκαδημαϊκὸν καὶ οἱ κληρικοὶ πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι καὶ τινες τῶν πάλαι τροφίμων τῆς Θεολογ. Σχολῆς

τῆς Χάλκης, ὡς καὶ οἱ τὴν ἄδειαν τοῦ κηρύττειν λαβόντες ἀπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

— *Ἐνοριακὴ ἐκκλησία.* — Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ σημερινῇ διοικητικῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ συνεπλήρωσε τὴν ἐφοροεπιτροπὴν τῆς ἐνορίας τῆς Θεοτόκου Βελιγραδίου, ἐξ ὁρφικίου, καθὼς ἐπίσης ἐξ ὁρφικίου διώριτε καὶ τὴν ἐφορίαν τῆς σχολῆς τῆς ἐνορίας Ἐδινέ-καπι.

— *Ἐπισκευὴ πατριαρχικοῦ οἴκου.* — Ὑπὲρ τῶν ἐπισκευῶν τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου προσήνεγκεν ὁ πανιερ. μητροπολίτης Παραμυθίας καὶ Φιλιατῶν κ. Καλλίνικος 80 γράμματα.

— *Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις.* — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ καπουκεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου Οἰκιάδου βέη, ἐπισκέψατο τὴν Α. Ὑψ. τὸν Μ. βεζίρη Φερίτ πασᾶν. — Τῇ δὲ κυριακῇ, μεταβὰς εἰς Σταυροδρόμιον μετὰ μεσημβρίαν ἐπισκέψατο τὸν ἄρτι ἐκ Σερβίας ἐπανελθόντα πρεσβευτὴν τοῦ βασιλείου τούτου Ἐξ. στρατηγὸν Σάββαν Γκροῦιτς, τὸν Ἐξ. ἀρχιτέκτονα τῶν ἀνακτόρων Βασιλάκη βέην Ἰωαννίδην, τὸν εὐεργέτην τοῦ πατριαρχ. οἴκου κ. Εὐστ. Εὐγενίδην, καὶ κατόπιν τὸν τὴν ὀνομαστικὴν ἐορτὴν αὐτοῦ ἄγοντα Ἐξ. προμηθευτὴν τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν Σ. Σινιόστογλου ἐφέντην.

— *Ὀνομαστικὴ ἐορταί.* — Τῇ δευτέρᾳ, μνήμη Συμεῶν τοῦ Θεοδόχου, ὁ ἱερολογ. δευτερεύων κ. Παρθένιος ἡμένηυσεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου τὰς συγχρηστικὰς αὐτοῦ προσήσεις καὶ εὐχὰς τῷ ἐορτάζοντι ταμίᾳ τῶν Πατριαρχείων ἐντιμῷ Μ. ἐξάρχῳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Συμεῶν Παπαδάκη. — Χθὲς δὲ, τηλεγραφικῶς ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τῷ ἐορτάζοντι μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ καὶ πάπᾳ Ἀλεξανδρείας κ. Φωτίῳ, ὡς καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἐορτὴν πανιερ. μητροπολίταις Φιλίπποπόλεως καὶ Κοριτσᾶς καὶ Πρεμετῆς.

— *Πατριαρχικαὶ προσήσεις.* — Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ὁ ἱερολογ. τριτεύων κ. Βενιαμὴν προσέπεμψεν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τοῦ Σιμετζῆ τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ τὸν εἰς Εὐρώπην ἀπελθόντα ἐρίτιμον τραπέζιτην καὶ εὐεργέτην τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου κ. Εὐστάθιον Εὐγενίδην. — Κατὰ πατριαρχικὴν ἐντολὴν ὡσάυτως, ὁ πανοσιολ. Μ. ἀρχιεπίσκοπος κ. Αλαρέντιος ἡμένηυσε τὰς συλλυπητηρίους προσήσεις τῆς Α. Θ. Π., τῇ κυριακῇ, τῇ οἰκογενεῖᾳ τοῦ ἀποβιώσαντος εὐσεβοῦς κλισαρέως Ἰσάκ Φερμάνογλου, οὗ ἡ κηδεῖα ἐγένετο τῇ πέμπτῃ ἐν Μουχλίῳ. — Ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. συνευπλήθησαν τὰς οἰκογενεαῖς τῶν ἀφ' ἡμῶν μεταστάντων Ἀγαπίου Διαμάντογλου καὶ Ἐριφίλης Φ. Βερνυδάκη, παραστάντες ἐν ταῖς κηδεῖαις αὐτῶν, οἱ ἱερολογ. πατριαρχικοὶ διάκονοι τριτεύων κ. Βενιαμὴν ἐν τῇ τοῦ πρώτου γενομένη ἐν Χαλκηδόνι τῇ τετάρτῃ, καὶ δευτερεύων κ. Παρθένιος ἐν τῇ τῆς Ἐριφίλης Βερνυδάκη γενομένη χθὲς ἐν Σταυροδρομίῳ.

— *Μουσική.* — Σεμνὴ καὶ ἀπέριτος, ὡς ἐμπρέπει εἰς τὰς οὐχὶ κοσμικὰς πανηγύρεις, ἐτελέσθη τῇ προπαραελθούσῃ κυριακῇ, 26 ἰανουαρίου, διαρκούσης τῆς θείας λειτουργίας, ἐν τῷ νεοδημιτῷ καὶ εὐρυχώρῳ ναῷ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης ἐν Σμύρνῃ ἡ πεντηκονταετηρίς τοῦ γηραιοῦ πρωτοψάλτου τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας τῶν Σμυρναίων κ. Μισαὴλ Μισαηλίδου. — Ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς εὐσεβοῦς ἐκκλησιασματος, δεκαπέντε τῶν μαθητῶν τοῦ σεβαστοῦ ἱεροψάλτου μετέσχον τῆς σεμνῆς ἐορτῆς, μετ' αὐτοὺς ἐκκλησιαστικούς τινας ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν ὄντων, ὑπὸ τοῦ κ. Μισαηλίδου μελοποιηθέντας.

— *Ἀφίξεις.* — Ἀφίκετο πρὸ ἐβδομάδος εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, ἕνεκεν ἀναγκῶν τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς, ὁ πανοσιώτατος ἡγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Κίτρους τέως ἐνοριακῆς ἡδὴ δὲ πατριαρχικῆς σταυροπηγιακῆς μονῆς Κανάλων ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰάκωβος.

— *Εὐαγγελικὰ διδάγματα.* — Ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐκδοσις τῶν ἐν παραρτήματι τῆς Ἀ' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας διδομένων «Εὐαγγελικῶν διδαγμάτων», ἃ τοσοῦτον εὐμενῶς ἐκρίθησαν ὑπὸ τῶν ἐπαϊόντων ὡς ἐποικοδομητικὸν διὰ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν ἀνάγνωσμα. — Τῆς περισυνῆς σειρᾶς τῶν «Εὐαγγελικῶν διδαγμάτων» ὁ πανιερ. μητροπολίτης Βελεγράδων κ. Βασίλειος ἐζήτησε ν' ἀποσταλῶσιν αὐτῷ, χάριν τῶν κληρικῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, δεκατρία σῶματα.

Ἐκκλησίαι Ἱεροσολύμων.

Ἐπόπτης τῶν ἐν Παλαιστίνῃ σχολείων τῶν ὀρθόδοξων διωρίσθη ὁ πανοσιολογ. ἱερομόναχος κ. Διομήδης, ἐκ τῶν τελειοφύτων τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ ἐθνικοῦ πανεπιστημίου.

— *Ἐξαρχοι εἰς Τυφλίδα* τοῦ Καυκάσου καὶ ἡγούμενος τοῦ ἐκεῖ ἀγιοταφικοῦ μετοχίου διωρίσθη ὁ πανοσιολογ. ἱερομόναχος κ. Κυπριανός, ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις πατριαρχ. θεολογικῆς σχολῆς τοῦ τιμίου Σταυροῦ, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ συμπληρώσαντος τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτου κ. Κυρίλλου Καραγεωργάκη.

— *Διάκονος ἐν τῷ ἐν Φαναρίῳ ναῷ τοῦ ἀγιοταφικοῦ μετοχίου* διωρίσθη ὁ ὁσιολογ. κ. Χρυσόστομος.

— *Αἱ ἐν τῷ Ἱεροσπολυπολιτικῷ δημόσιαι διαλέξεις*, ἐν αὐτῇ τῇ ἁγίᾳ πόλει λειτουργοῦντι ἀπὸ τινος ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ὁσιολογ. ἱεροδιακόνου κ. Παντελεήμονος Ἀθανασιάδου, τελειοφύτου τῆς Θεολογ. σχολῆς τοῦ Σταυροῦ, ἀρξάμεναι, βαίνουσιν εὐδοκίμως, προστασίᾳ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων καὶ τῆς εὐαγοῦς ἀγιοταφικῆς ἀδελφότητος. Τὰ θέματα τῶν διαλέξεων εἰςὶ χρήσιμα, ἐγένοντο δὲ, κατὰ τὸ τυποῖς ἐκδοθῆναι ἐπὶ τούτῳ πρόγραμμα, κατὰ δεκέμβριον καὶ ἰανουάριον τῇ κυριακῇ, κατὰ πέμπτῃν δὲ ἀπὸ τῆς χθὲς 6 φεβρουαρίου. Τὰ κατὰ τοὺς δύο λήξαντας μῆνας εἰςὶ ταῦτα: — περὶ τῶν τελειῶν τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τὴν Δ' αἰῶνα, ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου κ. Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, διευθυντοῦ τῆς σχολῆς τοῦ Σταυροῦ — σκέψεις ἰδεολογῶν περὶ τῆς τελικῆς τύχης τοῦ ἀνθρώπου, ὑπὸ τοῦ ὁσιολογ. μοναχοῦ κ. Νικολάου, καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς σχολῆς — ἡ ἀγάπη κατὰ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην, ὑπὸ τοῦ ἔλλογ. κ. Ἐμμ. Φωτίου, καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς σχολῆς — ἠθικὰ πορίσματα τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Εὐριπίδου, ὑπὸ τοῦ ἔλλογ. κ. Κωνστ. Ἡλιάδου, καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς σχολῆς — τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Παλαιστίνῃ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. διακόνου κ. Κλήμεντος Καρναπᾶ, καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς — περὶ χαρακτῆρος, ὑπὸ τοῦ διδάκτορος καὶ καθηγητοῦ τῶν μαθηματικῶν ἐν τῇ αὐτῇ σχολῇ κ. Δ. Στεφάνου. Ἡ χθὲς ἀρξάμενη περίοδος περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς: — περὶ τοῦ Γολγοθᾶ κατὰ τὴν Σταύρωσιν, ὑπὸ τοῦ πανοσιολογ. ἀρχιεραμματος τῆς ἱερᾶς Συνόδου κ. Μελετίου Μεταξάκη διακόνου — περὶ ὑψηλοῦ, αἰσθητικῶς, μετ' ἐφαρμογῆς, ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς αὐτῆς σχολῆς κ. Κ. Νικολαΐδου — τὸ Σαραντάριον, ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. διακόνου κ. Χριστοφόρου Δανιηλίδου — περὶ λαλίας, ὑπὸ τοῦ διδάκτορος κ. Ν. Παπαϊωάννου.

ου, ιατροῦ — περὶ τοῦ τόπου τῆς τοῦ Κυρίου βαπτίσεως, ὑπὸ τοῦ πανοσιολ. ἀρχιδιακόνου κ. Κλεόπα Κοικυλίδου — περὶ τῆς ἐφετεινῆς ἐν Παλαιστίνῃ χολέρας, ὑπὸ τοῦ διδάκτορος κ. Φωτίου Εὐκλείδου, ιατροῦ — καὶ περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ κατηχητικῆς σχολῆς, ὑπὸ τοῦ σχολάρχου τοῦ ἱεροσπουδαστηρίου, πανοσιολ. διακόνου κ. Παντελ. Ἀθανασιάδου.

Ἐκκλησία Κύπρου.

— Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κερυνείας κ. Κύριλλος, ὁ πρόεδρος τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, τηλεγραφικῶς διεβίβασε τῇ τρίτῃ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὴν λύπην, ἣν ἠσθάνθησαν οἱ ἐν Κύπρῳ ὀρθόδοξοι, μαθόντες ἡδὴ τὴν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἀδιαθεσίαν τῆς Α. Θ. Π. — Εἰς τὴν πανιερ. μητροπολίτην ἀπήντησε τηλεγραφικῶς χθὲς ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐκφράζων τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ.

Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος.

— Ὁ Ἱερατικὸς Σύλλογος τῆς Δαρίσσης, — ὁ ἰδρυθεὶς πρὸ ἐνὸς σχεδὸν ἔτους, προτροπῇ τοῦ πανιερ. ἐπισκόπου Δαρίσσης κ. Ἀμβροσίου Κασάρα, συνελθὼν εἰς συνεδρίαν γενικὴν, τῇ 12 λήξαντος μηνὸς, ἀνέδειξε τὸ νέον διοικητικὸν συμβούλιον.

— Αἱ κατὰ τὸ λήξαν ἔτος εἰσπράξεις τοῦ ταμείου τοῦ Συλλόγου ἀνῆλθον εἰς 2,224 δραχμὰς, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 264. — Ὁ Ἱερατικὸς οὗτος Σύλλογος ἔχει σκοπὸν τὴν περίθαλψιν τῶν πασχόντων κληρικῶν τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἀγιοπάτην Ἐκκλησίαν Δαρίσσης μετὰ τῶν αὐτῇ προσαρτηθεῖσιν ἐπισκοπῶν.

— Ὁ πανιερ. ἐπίσκοπος Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας ἔγραψε τῷ νομάρχῃ παρατηρῶν μετὰ λύπης ὅτι, παρὰ τὴν προτέραν ἀπαγόρευσιν, πολλοὶ μοναχοὶ τῶν ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ αὐτοῦ δικαιοδοσίᾳ μονῶν, ἀπειθοῦντες πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς ἀγιοπάτης ἐπισκοπῆς Καλαβρυτῶν, κυρωθεῖσας καὶ ὑπὸ τῆς νομαρχίας, ἐξοχολοθοῦσιν ἀνὰ τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία περιφερόμενοι χωρὶς τῆς ἐγγράφου νενομισμένης ἀδείας τῆς ἱερᾶς ἐπισκοπῆς Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας.

Ἐκκλησία ἐν τῇ διασπορᾷ.

— Ὁρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινότης ἐν Μαγχεστρίᾳ. — Ἐν ἀρχαῖς τοῦ παρόντος ἔτους ἀπεβίωσεν ἐν Μαγχεστρίᾳ ὁ ἀπὸ δεκαοκταετίας προΐστάμενος αὐτῆς ἀρχιμανδρίτης Εὐστάθιος Μεταλληνὸς καὶ ἐκηδεύθη ἐν τῷ ἐκεῖ ὀρθοδόξῳ ναῷ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ἐν ἀπείρῳ πλήθει ὁμογενῶν καὶ ἁγγλῶν. Τῆς κηδείας προεξήρχεν ὁ ὁσιολογ. ἐφημέριος τοῦ ἐν Λονδίῳ ὀρθοδόξου ναοῦ κ. Ἀγαθάγγελος Μοσχοβάκης ὁ καὶ βοηθὸς τοῦ προΐσταμένου τῆς ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς ἐν Λονδίῳ κοινότητος ἀρχιμ. κ. Ἀντωνίου Παράσχῃ. — Ὁ μακαρίτης Εὐστάθιος Μεταλληνὸς, ἐν Κερκύρᾳ γεννηθεὶς, ἐσπούδασεν ἐν τῷ ἐκεῖ ἱεροσπουδαστηρίῳ, καὶ κατετάθη εἰς τὸν ἑγγαμὸν κλῆρον. Ἦν δὲ γνώστης τῆς ἀγγλικῆς γλώσσης, ἐκτιμώμενος ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν ἁγγλῶν Μαγχεστρίας διὰ τε τὴν εὐσέθειαν αὐτοῦ καὶ τὸν πατριωτισμὸν.

Σὺν τῷ σημερινῷ φύλλῳ διανέμεται τὸ παράρτημα τῆς «Ἐκκλησιᾶς Ἀληθείας» **Χαρακτὴρ τοῦ προτεσταντισμοῦ.** Μετὰ τοῦ παρελθόντος

διενεμήθη ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων τῆς πέρι-
συν ἐκδοθείσης σειρᾶς τῶν «Εὐαγγελικῶν διδαγ-
μάτων» σὺν τῷ προσεχεῖ δὲ φύλλῳ δοθήσεται
τοῖς συνδρομηταῖς ἢ τε προμετωπίς τῶν «δι-
δαγμάτων» καὶ ὁ πρόλογος αὐτῶν.

Νικόλαος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτος.

Ἐν ἡλικίᾳ ἐξήκοντα ἔξ ἐτῶν, ἐν ἀκμῇ πολιτείας φιλογενοῦς καὶ δόξης, ἣν ἐξασφαλίζει τοῖς θνητοῖς ἡ πίστις τοῦ καθήκοντος πλήρωσις, μετέστη τῶν τῆδε τῇ 1 φεβρουαρίου ἐν Ἀθήναις ὁ τέως ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος καὶ νῦν βουλευτὴς ἐξ Ἀνδρου Νικόλαος Μαυροκορδάτος. Τελευταῖος ἐξ ἀρρενογόνων γόνος τῆς μεγάλης οἰκογενείας, τῆς χορηγησάσης εἰς τὸ κράτος, εἰς τὸ γένος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐν γένει διδασκάλους καὶ μεγάλους λογοθέτας καὶ μεγάλους δερμηνεῖς, ὑπουργοὺς τε καὶ ἡγεμόνας Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, διετήρησε χαρακτῆρος εὐγένειαν, ἀγαθότητα καρδίας, ἀγάπην πρὸς πάντα κοινωνεῖν θεσμῶν, χρηστότητα πολιτευτοῦ, πολλὴν εὐλάβειαν πρὸς τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τοὺς ἱεροὺς αὐτῆς ποιμένας, τελευταῖος παρ' ἡμῶν ἀντιπρόσωπός τε καὶ διάδοχος τρόπων τε καὶ ἀρετῶν οἰκογενειακῶν. Τιμηθεὶς, ὡς ὀλίγον τῶν θνητῶν, ὑπὸ λαῶν ἀνεπτυγμένων καὶ κυβερνήσεων εὐνομούμενων, ὑπὸ κραταιῶν καὶ φιλολαῶν ἀνάκτων, ἰδίᾳ δ' ὑπὸ τοῦ μεγαλειοτάτου ἡμῶν αὐθέντου σουλτὰν Ἀβδουλ Χαμητ Χάν, ὑπῆρξε φιλόσοφος ἀληθής, πολλὰ ποτήρια μὲν πικρῶν καὶ θλίψεων ἐν τῷ κατ' ἀνθρώπον βίῳ ποτισθεὶς, καρτερικῶς δὲ καὶ χριστιανικῶς ὑπομείνας τὰ ἀνικατὰ ταῦτα τοῦ γενητοῦ βίου συναντήματα. — Ὁ παναγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὁ ἀπὸ δεκαετηρίδων ἐκτιμήσας τὸν ἀείμνηστον Νικόλαον Μαυροκορδάτον, ἀπέστειλεν, ἐγκρίσει καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συλλυπητήριον γράμμα πρὸς τὴν εὐγενεστάτην αὐτοῦ σύζυγον. — Οἱ ἐν Ἀνατολῇ ὁμογενεῖς οἱ τὸν ἄνδρα γινώσκοντες, συμμεριζόμενοι τὴν κοινὴν θλίψιν, ἐξεδήλωσαν αὐτὴν ποικιλοτρόπως. — Τὸ ὄνομα τοῦ Μαυροκορδάτου, κλείσαντος τὴν ἀγήρω μνήμην τῶν προγόνων αὐτοῦ, θέλει μένει ἀληστον.

Βασιλάκης βένε Ἰωαννίδης.

Μετὰ λύπης πολλῆς ἀγγέλλομεν τὸν θάνατον καὶ ἐτέρου χρηστοῦ οἰκογενειάρχου, τέκνου τῆς Ἐκκλησίας εὐσεβοῦς, ἀνωτέρου δὲ πιστοῦ τοῦ κράτους ὑπαλλήλου, τοῦ ἀρχιτέκτονος τῶν Ἀνακτόρων Βασιλάκη βένε Ἰωαννίδου, ἐν γήρατι βαθεῖ σήμερον ἀποβιώσαντος. — Ἐκ μικρῶν ἀρξάμενος, ἐγένετο, τὸ δὴ λεγόμενον, δημιουργημα τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν, εὐνοίας πολλῆς ἀπολαύων ἐκ μέρους τοῦ μεγαλειοτάτου ἡμῶν ἀνακτοῦ, καὶ καταστάς ἄξιός αὐτῆς. Ἀφοσιωθείς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κράτους καὶ τῆς προσφιλοῦς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἱρνήθη δημοσίας κοινοτικὰς ἀρχὰς δοθείσας αὐτῷ καὶ ποτε καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ὡς μέλους τοῦ Δ. Ἑθν. Μ. Συμβουλίου. — Ἡ κηδεία τοῦ ἀείμνηστου Βασιλάκη κάλπα Ἰωαννίδου γενήσεται μεθαύριον, κυριακῇ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Προσκαλεῖται ὁ Σωτήριος Χρ. Πλέκη, ὑπὲρ ὁθωμανός, τέως μὲν κάτοικος Μοσχόπολεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως, τὴν πρώτην Τρίτην καὶ ὥραν 4 τουρκιστὶ τῆς ἡμέρας μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίᾳς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως εὐς τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Κορυτῆς, αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Φανῆς Σωτηρίου, κατοίκου Μοσχόπολεως, ἐπὶ διαζεύξει ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῇ δικασθῇ ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν Κορυτῇ, τῇ 14 ἰανουαρίου 1903.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Κορυτῆς ΦΩΤΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Θ. ΩΡΟΛΟΓΑΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ὁ Σπύρος Κωνσταντίνου Κουβέλη, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὲρ ὁθωμανός, ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, καλεῖται ὅπως, τὴν πρώτην δικάσιμον Πέμπτην καὶ ὥραν 2 μ. μ. εὐρωπαῖστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίᾳς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς Ἑλένης Σπύρου Κ. Κουβέλη, χριστιανῆς ὀρθόδοξου, ὑπὲρ ὁθωμανῆς, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης καὶ κατοίκου Τζιβαλίου Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ διαζεύξει, ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῇ περὶ διαζυγίου θεωρηθῇ ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 4 δεκεμβρίου 1902.

Ὁ πρόεδρος

† ὁ πρῶν Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Δ. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΝΙΚΑΙΑΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Προσκαλεῖται ὁ Νικόλαος Μαρούκος ράπτης ὑπὲρ ὁθωμανός, κάτοικος Κων/πόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως, τὴν πρώτην τετάρτην καὶ ὥραν 7 τῆς ἡμέρας τουρκιστὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίᾳς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Νικαίας

αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου νομίμως, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀναστασίας Μαρούκου θυγατρὸς Νικολάου Βούλγαρη, χριστιανῆς ὀρθόδοξου, ἐπὶ διαζεύξει ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ ὑπόθεσις δικασθῇ ἐρήμην.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων/πόλει ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν Κίῳ τῇ 30 Δεκεμβρίου 1902.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ Νικαίας ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

† ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Χ. ΜΑΡΙΦΟΓΛΟΥΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Πνευματικὸν δικαστήριον

Ὁ Μιχαὴλ Καραμάνος, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπὲρ ὁθωμανός, μάγειρος τέως τὸ ἐπάγγελμα καὶ κάτοικος Κωνσταντινουπόλεως, ἤδη δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, προσκαλεῖται ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Πέμπτην καὶ ὥραν δευτέραν εὐρωπαῖστὶ μ. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μίᾳς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς Θεογονίας Μιχαὴλ Καραμάνου, χριστιανῆς ὀρθόδοξου, ὑπὲρ ὁθωμανῆς, τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης καὶ κατοίκου Φαναρίου, ἐπὶ διατροφῇ. Ἄλλως ἢ κατ' αὐτοῦ ἀγωγῇ περὶ διατροφῆς θεωρηθῇ ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται τρίς κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 14 δεκεμβρίου 1902.

Ὁ πρόεδρος

† Ὁ πρ. Δρυϊνουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

Ὁ γραμματεὺς

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Δ. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΡ. ΚΕΝΤΡ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΔΗΛΩΣΙΣ

Φέρεται εἰς γνώσιν τῶν ἐλλογίμων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως ὅτι ἐπιθεωρηθέντων τῶν τίτλων τῶν σπουδῶν καὶ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν παρὰ τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδευτικῆς Ἐπιτροπῆς δύνανται οὗτοι ἀκωλύτως λαμβάνειν τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς ὡς ἄνω ἔγγραφα, προσερχόμενοι πρὸς τοῦτο εἰς τὸ γραφεῖον τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς κατὰ πᾶν σάββατον μετὰ μεσημβρίαν.

Πατριαρχεῖα, 5 φεβρουαρίου 1903.

Ἐκ τοῦ Γραφείου.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. МЕЧНИКОВА

1948

02/09/25

902628

НБ ОНУ

П. III 426663